

NEODADA

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_DVK4313

- Autor: Mgr. Jan Souček
- Vznik: 09 / 2012
- Téma: Umění 2. poloviny 20. století
- Předmět: DVK / 4. ročník
- Anotace: Obrazová charakteristika vývoje neodadaismu - skupina Noví realisté

NEODADA – NOVÝ REALISMUS

- Tzv. nové realisty sdružené ve stejnojmenné skupině ***Nouveaux Réalistes*** založené v r. 1960 v Paříži **Yvesem Kleinem** a teoretikem **Pierrem Restanym** spojovaly s umělci popartu společné jmenovatele: reklama, masová média, využívání průmyslových materiálů, technik i technologií a příbuzný vizuální jazyk (mj. asambláž). S Rauschenbergem sdíleli schopnost umělecky zhodnocovat a využívat *haramburdí, šrot a odpadky (junk art)*. Použití termínu realismu v názvu skupiny je poněkud zavádějící, neboť jak vyplývá z jejího programového prohlášení, neusiluje o nový způsob zobrazení skutečnosti, nýbrž o „*nové přístupy*“ k jejímu „*vnímání*“.
- Umělci chtěli znovu upozornit lidi na věci, které jim už dávno zevšedněly, například kvůli průmyslové sériové výrobě, kdy se ztrácí originalita výrobku. Proto se snažili obyčejné věci ozvláštnit. Inspirovali se třeba dadaismem nebo objekty Kurta Switserse.
- Jde tedy obdobně jako u popartu o postoj umělce k současnému životu, o jednu z variant *stírání hranic mezi uměním a životem*. Některými svými akcemi (např. *Kleinovými antropometriemi*) byli noví realisté nepřilíš vzdáleni happeningům Kaprowa i japonské skupiny Gutai a spolu s nimi předjímali umění *performance* a *environmentu*.

- K francouzským novým realistům se hlásili mj.

Yvese Klein

Arman

Daniel Spoerri

Jean Tinguely

César

Niki de Saint- Phalle

Mimmo Rotella a

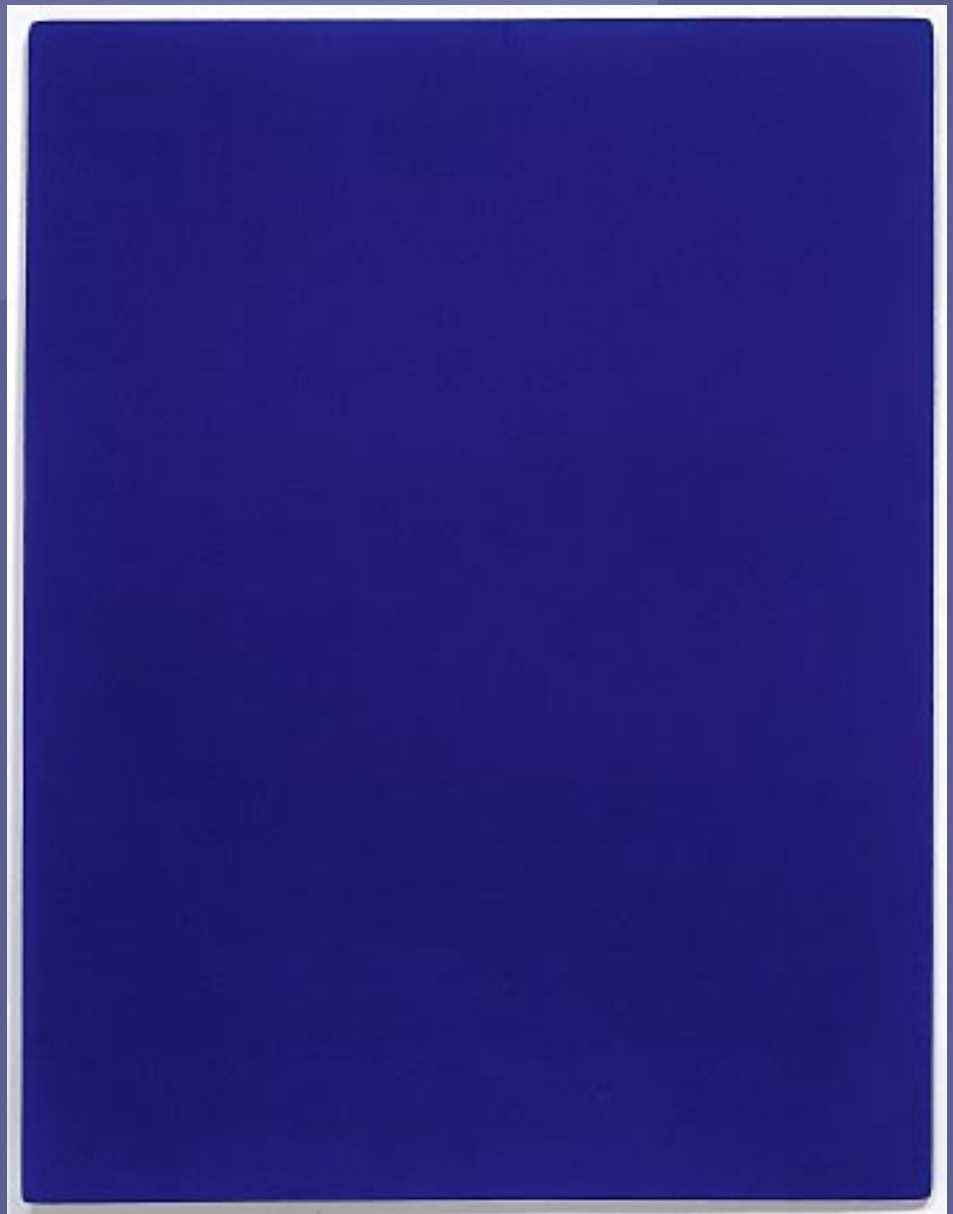
Christo

Yves Klein

Experimentující francouzský umělec, který vynikl i jako judista a instruktor této sportovní disciplíny.

Jeho vášní byl **modrá barva**: nechal si patentovat hlubokou ultramarinovou tzv. *Kleinovu mezinárodní modř*, s jejíž pomocí vytvářel jak *monochromy*, jednobarevné obrazy, i barevné sochy a reliéfy s modře napuštěnými mořskými houbami připevněnými na plátno.

Monochrome bleu (IKB 3), 1960

Vedle experimentů spočívajících v působení deště a dalších přírodních úkazů na barevně připravené plátno (tzv. **Kosmogonie**) a v používání letlampy (**Ohňové malby**) se zaměřil zejména na barevné (modré) otisky lidského těla - **Anthropometrie** a **Rubáše**.

Těmi se proslavil už v r. 1960, kdy vláčel (nebo nechal se navzájem vláčet) za doprovodu hudby (střídající jednu tóninu s tichem) modelky s obarvenými těly po plátně rozložené na podlaze: používal nahá ženská těla namísto malířského štětce.

Tomuto happeningu předcházela v pařížské galerii Iris Clert už v r. 1958 performance nazvaná **Le Vide** (*Prázdnota*): s velkou pompou a reklamou byl návštěvníkům předveden prázdný prostor, což vzbudilo rozporuplné, převážně však záporné reakce publika. Pozornost tisku vyvolala zejména jeho performance **Skok do prázdna** (1960), kdy se vrhl střemhlav z okna do vzduchu.

Galerie internationale d art contemporain 1960, 09-03

Anthropométrie de l'époque bleue (ANT 82), 1960

Pigment pur et résine synthétique sur papier monté sur toile
155 x 281 cm

Yves Klein Les Anthropométries Live

http://www.youtube.com/watch?v=dyOm2c815fQ&feature=player_embedded

Anthropometry
Princess Helena, 1960

Skok do prázdna, 1960

Anthropometry

French artist Yves Klein's masterpiece 'ANT 93, Le Buffle' (The Buffalo), 1960-61, at Christie's auction house in London. The painting by the French artist is offered for the first time at auction in New York, on 11 May and is expected to fetch 10 million USD. EPA/FELIPE TRUEBA.

Armand Pierre Fernandez

ARMAN

(Nice, 1928 - New York, 2005)

Armanovo dílo následuje **dadaistický** princip povýšení objektů a aspektů každodenního použití na objekty uměleckého zájmu. Ve svých uměleckých asamblážích Arman používal rozličné druhy materiálů – víčka od lahví, skleněné oči, injekční jehly a stříkačky, nedopalky cigaret, hasáky, malířské štětce. Objevoval krásu ve shlukování vysokého počtu předmětů, objevoval diverzitu věcí vytvořených člověkem, umisťoval jejich obrovská množství dohromady, lámal je a znovu spojoval. Jeho asambláže seskupených předmětů poskytují odraz naší konzumní společnosti a nabízejí fetišistické zobrazení toho, jak žijeme a zachycujeme svoje životy.

César Baldaccini

1921- 1998

Francouzský umělec italského původu, jeden z čelných představitelů tzv. **objektového umění**.

Od poloviny 50. let kombinoval své sochy-objekty (navazující na Duchampovy *ready-made*) ze starého železa nalézaného na skládkách a dával jim zpočátku podobu organických tvarů.

Od r. 1960 vznikají pomocí hydraulického lisu jeho slavné **Komprese**, balíky slisovaných dílů havarovaných automobilů: např. **Žlutý Buick** z r. 1961 vystavený v newyorském Muzeu moderního umění.

Později vznikají umělohmotné **Expanze** využívající roztahování a rychlého tuhnutí materiálu (polyuretanová pěna) a objekty zatavené do plexiskla (psací stroje, větráky).

V 80. letech postmodernisticky cituje vlastní dílo řadou kompresí automobilů havarovaných v Rallye nazvanou **Šampioni**.

Známé jsou i jeho sochy Palce (od 1964)

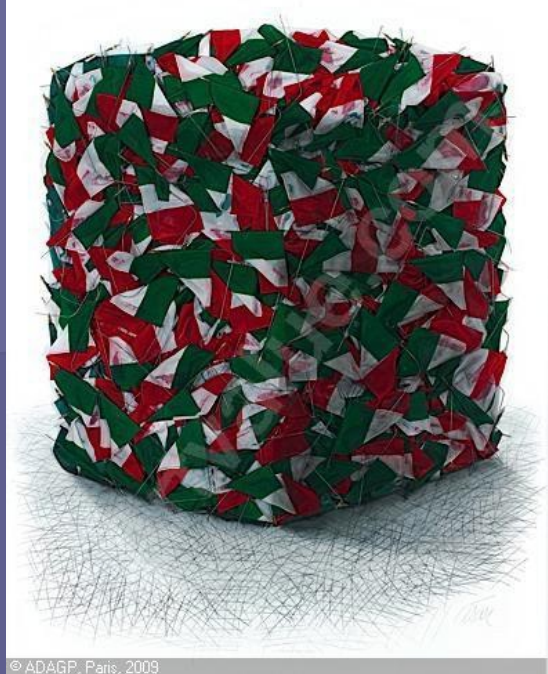
Nejznámější velkou sochou určenou pro veřejné prostranství je **Kentaur** z r. 1983.

Slisovany automobil 1960

© ADAGP, Paris, 2009

© ADAGP, Paris, 2011

Title : Compression
Date : ca 1985

Kentaur, 1983

Cesar
Palc, 1964-1966, 185 x 103 x 76

Daniel Spoerri

věci denní potřeby
lepené na desku
stolu tak, jak zůstaly
třeba po snídani.

Krasné jako šici stroj na operačním stole 1966

Collection d'ustensiles de cuisine, D. Spoerri, collection Viviana et Gino Di Maggio Milan

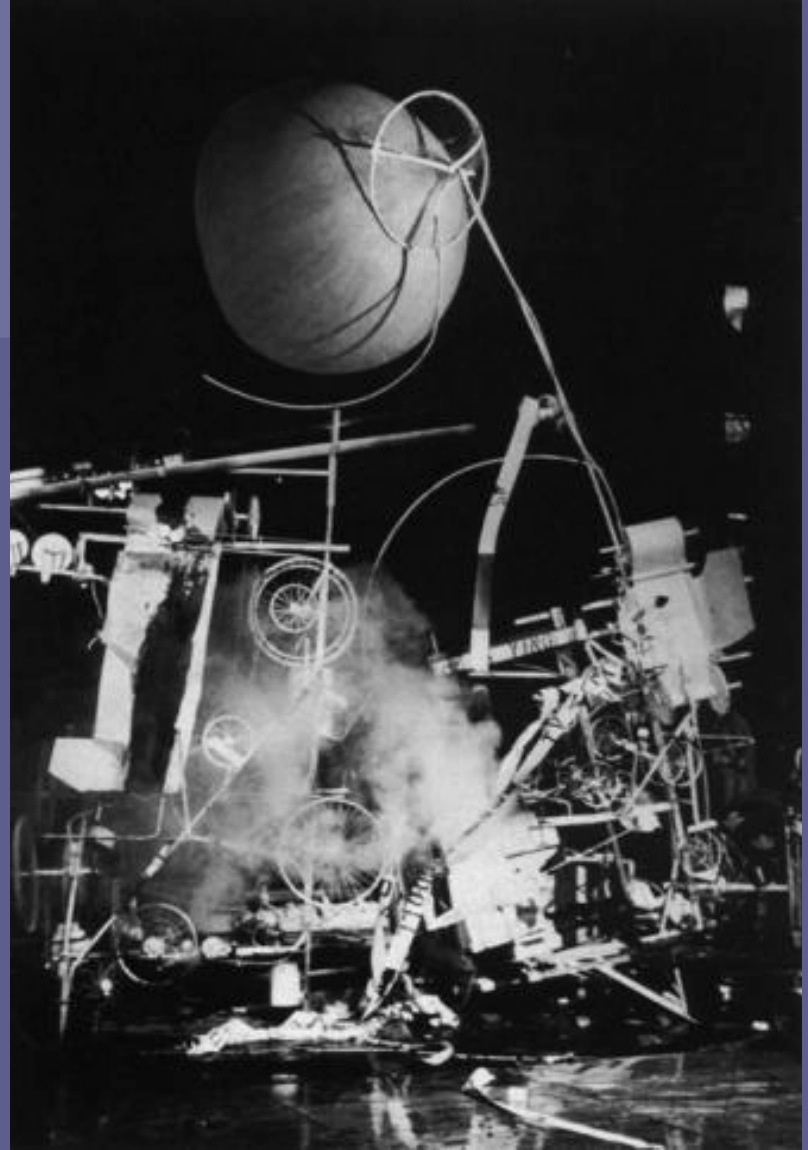
Jean Tinguely

(1925 Fribourg - 1991 Bern)

Švýcarský sochař, známý svými autodestrukčními díly: pohybujícími se a strojům podobnými objekty vytvářenými ze železného šrotu (**junk art**), které se během performance (v tomto případě doslova: předvádění) destruovaly, samy zničily. Umělec označoval tato svá díla jako „*mechanický happening*“.

Nejznámější byla **Homage to New York** (*Pocta New Yorku*) z r. 1960 předvedená v Muzeu moderního umění, přičemž neúspěšná sebedestrukce způsobila požár, takže performance měla nečekaný průběh i výsledek.

Spolu se svou ženou **Niki de Saint-Phalle** realizoval tento představitel **kinetismu** v r. 1980 **Fontánu Stravinského** před *Centrem Georges Pompidou* v Paříži.

Homage TO New York, 1960

Homege TO New York, 1960

Strawinského fontána, 1983

Jean Tinguely was a Swiss painter and sculptor. He is best known for his sculptural machines or kinetic art, in the Dada tradition; known officially as metamechanics. Tinguely's art satirized the mindless overproduction of material goods in advanced industrial society.

Heureka sculpture by Jean Tinguely at *Zürichhorn* in Zürich-Seefeld (Switzerland)

Niki de Saint-Phalle

1930 – 2002

Francouzská umělkyně, byla označena za velkou „bavičku“ moderního umění. Dětství prožila ve Spojených státech a teprve po svém návratu do Paříže začátkem 50. let začala umělecky tvořit.

V r. 1960 na sebe upozornila svými **Výstřely ze vzduchovky** - „nastřelovanými malbami“: balónky naplněné barvou a připevněné k obrazu po nárazu praskly a jejich obsah se rozstříkl po ploše. Tyto parodie na akční malbu počítaly i s aktivní účastí střílejícího diváka.

Se svým druhým manželem Tinguelym pracovala na řadě projektů, např. na monumentální soše **Hon** (švédsky: *ona*) pro Muzeum moderního umění ve Stockholmu (realizace v r. 1966): do nitra 25 m dlouhé postavy ležící ženy fungující jako lunapark vstupovali návštěvníci vaginou s tím, že uvnitř je čekal např. mléčný bar umístěný v jednom z prsů a rovněž kino promítající filmy s Gretou Garbo.

Následovala řada pestře pomalovaných a často obrovských polyuretanových soch nazvaných **Nana**, karikujících korpulentní ženské postavy, a dále *Džezoví hudebníci*, *Sportovci a Totemy*.

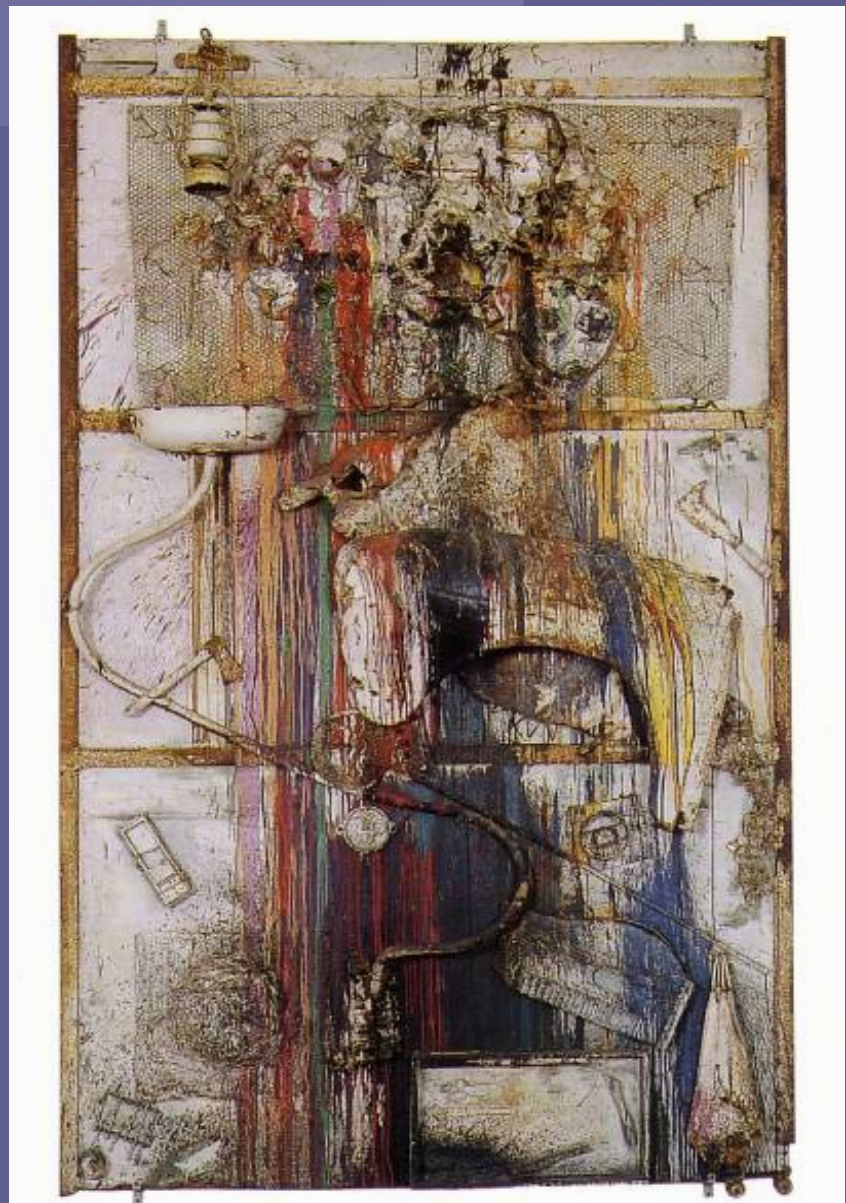
Na přelomu 70. a 80. let začala umělkyně budovat **Tarokovou zahradu** - park soch v italském Garavicchiu.

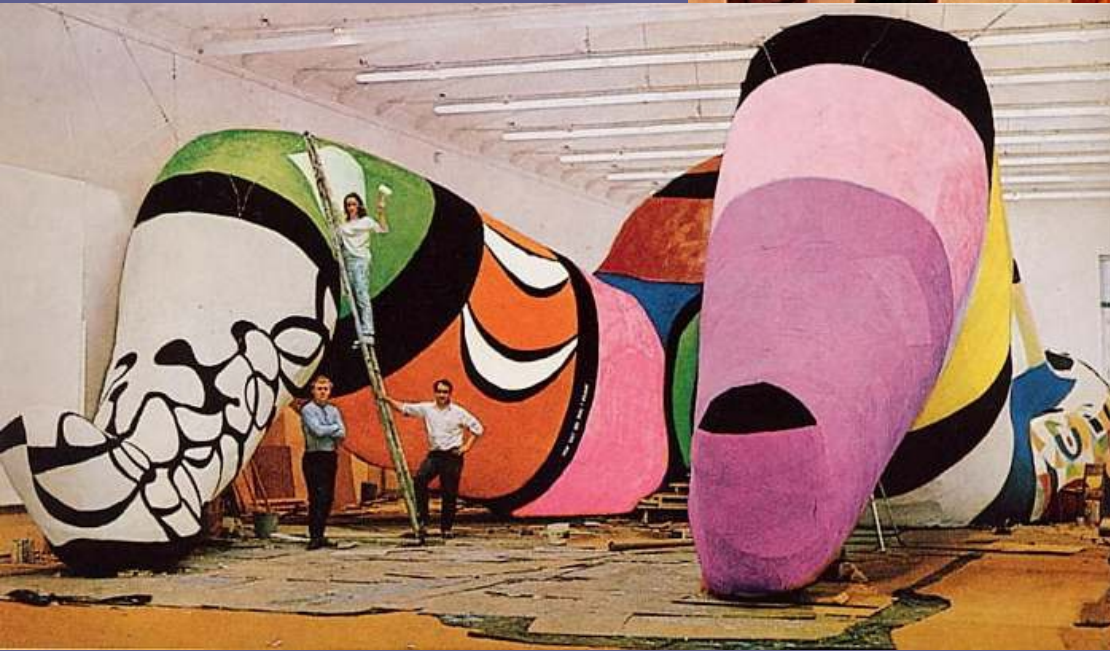

Nastřelované malby

Niki de Saint-Phalle
Tir 1961

Ona, 1969

Nana Boa, 1983

Taroková zahrada, 1990

© welt-atlas.com

Hannover
Herrenhaus Gärten
Nana
1965

Christo

(vl. jm. Javačev, nar. 1935 Gabrovo v Bulharsku) a
Jeanne-Claude (nar. 1935 Casablanca v Maroku)

Manželská dvojice amerických umělců, kteří se po pobytu v Paříži usadili v r. 1964 v New Yorku a od r. 1994 signují svá díla „**Christo a Jeanne-Claude**“.

Jejich hlavní metodou je „**empaquetage**“
(**za/balení**):

Christo zpočátku obaloval menší objekty plátnem a zejména poloprůsvitnými fóliemi, takže výsledkem byla *minimalistická redukce původního předmětu na jeho obrysy*. Postupně a ve spolupráci s Jeanne-Claude se zaměřoval na stále větší předměty - budovy a další stavby i celé krajinné partie.

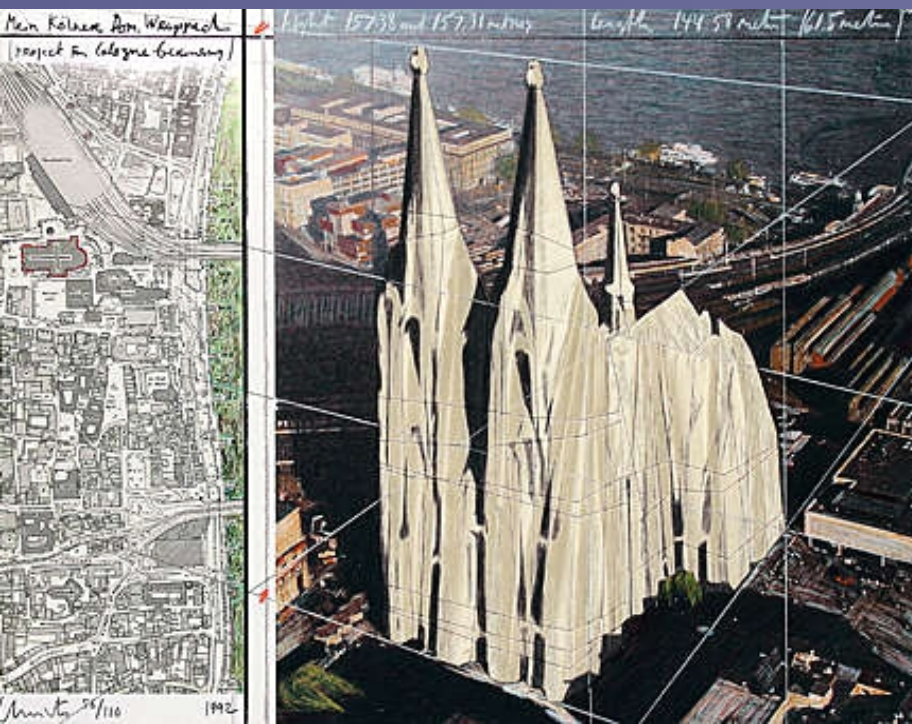
Mezi nejznámější environmenty patří **Železná opona** z r. 1962 (překážka z 204 barelů vytvořená v pařížské ulici Visconti na protest proti Berlínské zdi), **obalená Kunsthalle v Bernu** (1968), **pařížský Pont-Neuf** (1985) a zejména budova **Říšského sněmu v Berlíně** (projekt 1971, realizace 1995).

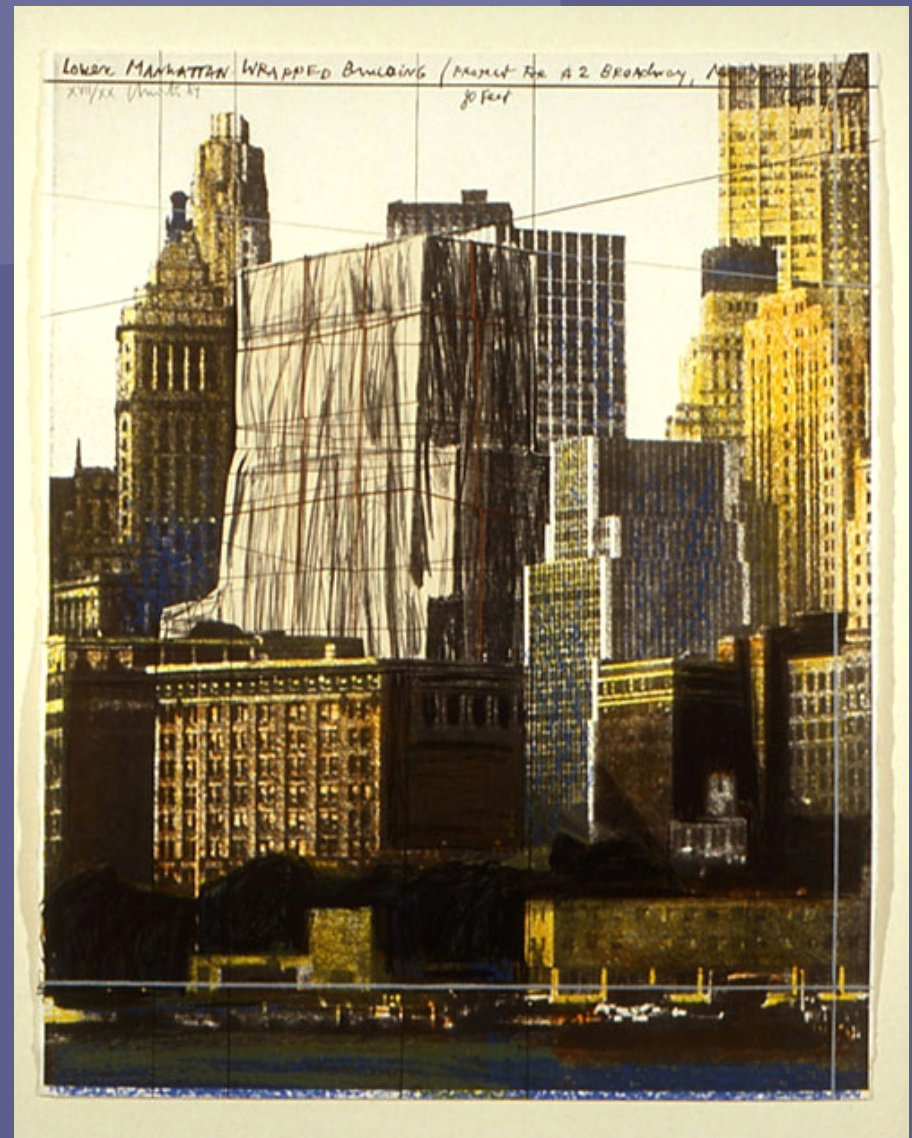
Christo and Jeanne-Claude:
Wall OF OIL BARRELS – IRON CURTAIN – RUE VISCONTI, PARIS, 1961-62
Photo: Wolfgang Volz. Copyright: Christo 1961-2005

Železná opona z r. 1962

"Mein Kölner Dom, Wrapped
(project for Cologne-Germany)"
Farboffset-Lithographie, Zinkographie,
Collage 1980/92

Lower Manhattan Wrapped Building
Project for #2 Broadway
New York City

Kunsthalle v Bernu, 1968

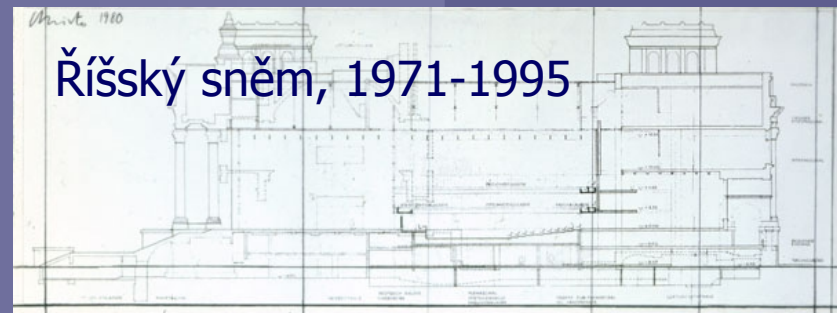

Pont-Neuf, 1985

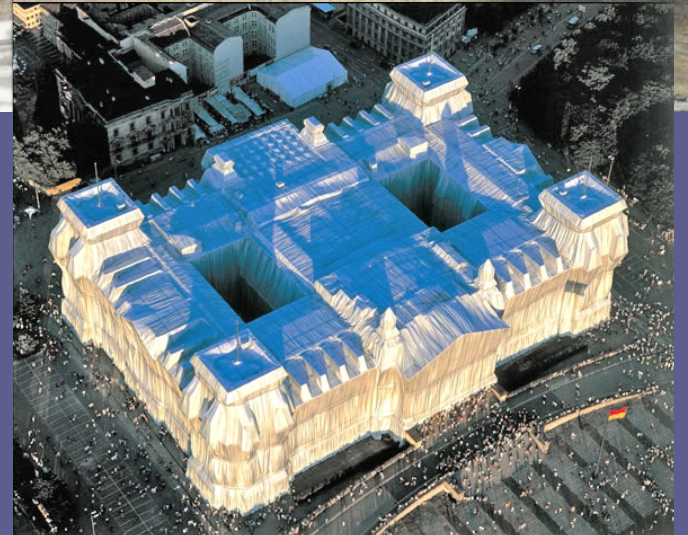
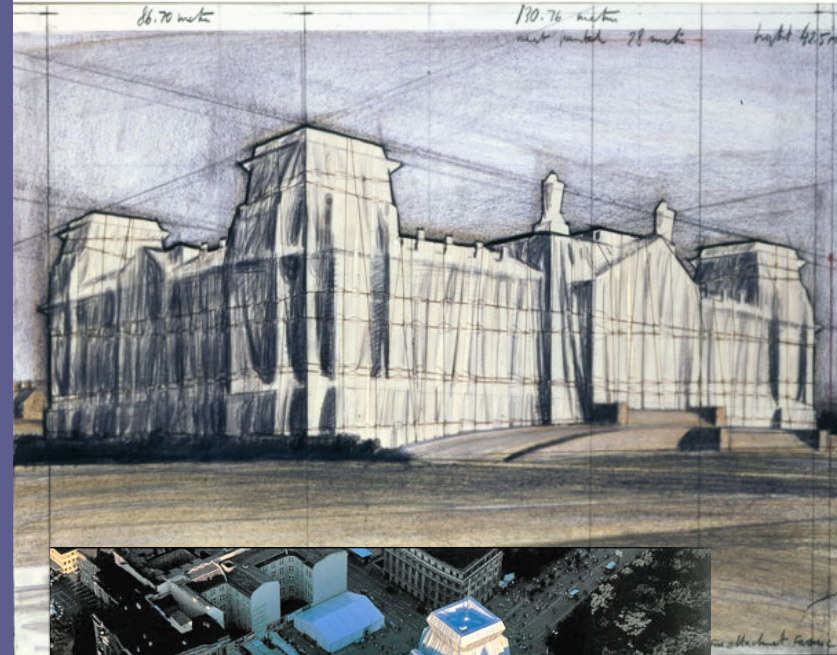

CHRISTO AND JEANNE-CLAUDE: Wrapped Reichstag, Berlin 1971-95, Germany.
 Photo: Wolfgang Volz. Copyright Christo 1995-2005.

Říšský sněm, 1971-1995

WRAPPED REICHSTAG (PROJECT FOR BERLIN) PLATZ DER REPUBLIK, SCHEIDENHANNSTR., BRANDENBURGER TOR, UNTER DEN EICHEN

Finančně i organizačně náročné projekty představovaly plachtami pokryté nebo předělené části rozsáhlého krajinného území, kterými oba umělci volně předjímalí **landart**: *obalené australské pobřeží nedaleko Sydney* (1969), *Závěs nad údolím přes průrvu Rifle Gap v Coloradu* (1972) a přes 34 km dlouhý *Běžící plot* (1976) vytvořený v Kalifornii jako metafora čínské Velké zdi. Společná díla obou autorů jsou zpravidla zařazována do proudu **environmentálního umění**, nikoli do vlastního landartu, nicméně stáli na začátku dlouhé řady umělců, kteří manipulovali přírodním prostředím (environmet) nebo v něm vytvářeli umělecky ztvárněné enklávy.

Závěs nad Rifle Gap, 1972

CHRISTO AND JEANNE-CLAUDE: VALLEY CURTAIN, RIFLE, COLORADO, 1970 - 72
Photo: Wolfgang Volz. Copyright: Christo 1972-2005

Obalené australské pobřeží, 1968-69

CHRISTO AND JEANNE-CLAUDE WRAPPED COAST, LITTLE BAY, AUSTRALIA, ONE MILLION SQUARE FEET, 1968-69.
COPYRIGHT: CHRISTO 1969 - 2005. PHOTO: HARRY SHUNK

Běžící plot, 1972-1976

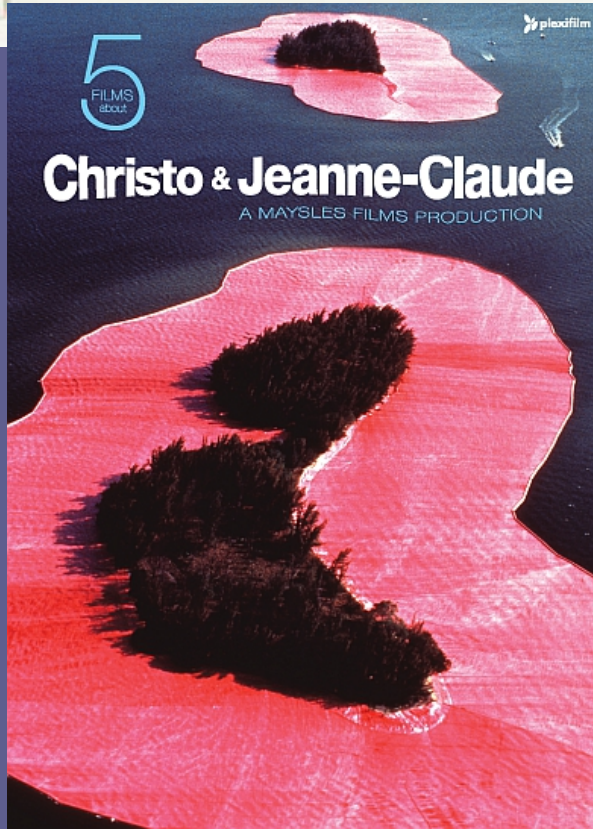

Christo and Jeanne-Claude: The Umbrellas, Japan – U.S.A. 1984-91
Photo: Wolfgang Volz. Copyright: Christo 1991-2005

Christo and Jeanne-Claude: The Umbrellas, Japan – U.S.A. 1984-91
Photo: Wolfgang Volz. Copyright: Christo 1991-2005

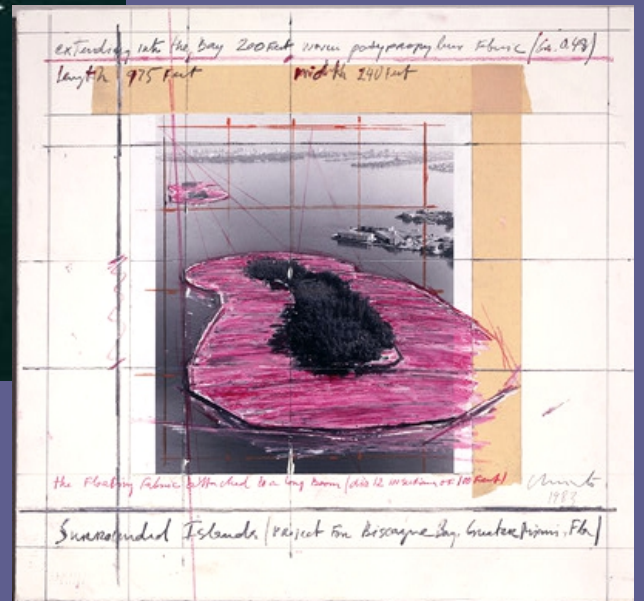
Christo and Jeanne-Claude: Surrounded Islands, Biscayne Bay, Greater Miami, Florida, 1980-83
 Photo: Wolfgang Volz. Copyright: Christo 1983-2005

Islands surrounded in Miami Florida, 1983

Amoré - Surrounded Islands (project for Biscayne Bay, Greater Miami, Florida)

ZDROJE:

Literatura:

- **PIOJAN, José.** *Dějiny umění 10, 2. vyd. Balios, Knižní klub 2000. 300 s. ISBN: 80-242-0218-2*
- **PIOJAN, J.** *Dějiny umění. 12. 1. vyd. Balios, Knižní klub 1998. 334 s. ISBN: 80-7176-765-4*
- **BOIS, Yve-Alai, BUCHLOH Benjamin, FOSTER Hal, KRAUSSOVÁ Rosalind.** *Umění po roce 1900. Slovart 2007. 704 s. ISBN 978-80-7209-952-8*
- **Kol.: Umění 20. století - Malířství, sovitury a objekty, nová média, fotografie. 2. vyd. Slovart 2011. 838 s. ISBN 978-80-7391-572-8**
- **Kol.: 20. století - Obrazová encyklopedie umění. 1. vyd. Slovart 2010. 329 s. ISBN 978-80-7391-335-9**
- **MICHELLI, Mario de:** *Umělecké avantgardy dvacátého století. Praha SNKLHU 1964. 378 s.*
- **DEMPSEYOVÁ, Amy.** *Umělecké styly, školy a hnutí. 1. vyd. Slovart 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8*
- **ZEMÁNEK, J. a kol., ZDENĚK PEŠÁNEK 1896-1965.** Praha: Národní galerie, 1996.

Elektronické zdroje:

- **The Yorck Project:** *10.000 Meisterwerke der Malerei. DVD-ROM, 2002. ISBN 3936122202. Distributed by DIRECTMEDIA Publishing GmbH.*
- **KASAN, Jaroslav.** *Artopedia 2: galerie světového malířství [CD-ROM]. 2., aktualiz. vyd.. Hořovice: Terasoft, 2003.*

Internetové zdroje:

- http://en.wikipedia.org/wiki/Yves_Klein
- <http://www.theartstory.org/artist-klein-yves.htm>
- <http://echostains.wordpress.com/2010/04/28/happy-birthday-yves-klein/>
- <http://2.bp.blogspot.com/-iYV45BVomGk/TyXnRwYnbcI/AAAAAAAAAZw/CaZykWsx8d4/s1600/French-artist-Yves-Klein-The-Buffalo.jpg>
- http://farm4.static.flickr.com/3278/2765750607_5d22f68069.jpg
- http://24.media.tumblr.com/tumblr_lqwzzh2mYs1qm3avjo1_400.jpg
- http://echostains.files.wordpress.com/2010/04/yves-klein-anthropometrie-de-l_epoque-bleue.jpg
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Arman>
- http://dnbhistoiredesarts.files.wordpress.com/2011/08/817_centre_pompidou_arman_paris.jpg
- <http://mag.monchval.com/wp-content/uploads/2012/03/arman-tubes-rouges.jpg>
- <http://www.kingsroad.it/wp-content/uploads/2011/02/arman2.jpg>
- http://en.wikipedia.org/wiki/C%C3%A9sar_Baldaccini
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/4a/Pouce-derdaumen.JPG/220px-Pouce-derdaumen.JPG>
- http://3.bp.blogspot.com/_9Cs2s_QbK0/TSu0rJLQ-4I/AAAAAAAAAAB8/4kQTLtP71hU/s1600/22611_cesar_baldaccini.jpg
- <http://www.thommitcheil.com/wp-content/uploads/2009/08/thumb-sculpture-194x300.jpg>
- http://3.bp.blogspot.com/_fNQ8P58uDLQ/SgSiKjaq1uI/AAAAAAAAAAGk/n-1qCibqDig/s400/centaur.jpg
- http://farm4.staticflickr.com/3105/3161238880_2f75cf8b2b.jpg
- http://en.wikipedia.org/wiki/Daniel_Spoerri
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/0c/Spoerri.png/300px-Spoerri.png>
- <http://www.artmargins.com/content/art/hatch.jpg>
- http://www.fraichattitude.com/assets/images/galerie/eat_art/eat_art5.jpg
- <http://lisathatcher.files.wordpress.com/2012/04/000tinguely.jpg?w=594&h=455>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Jean_Tinguely
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/35/Z%C3%BCrich_-_Seefeld_-_Heureka_IMG_1605.JPG/800px-Z%C3%BCrich_-_Seefeld_-_Heureka_IMG_1605.JPG
- http://www.youtube.com/watch?v=5xzOwsENVmo&feature=player_embedded
- http://en.wikipedia.org/wiki/Niki_de_Saint_Phalle
- <http://www.nikidesaintphalle.com/images/mainview2.jpg>
- <http://www.cimages.me/sites/cimages.me/files/images/Niki%20De%20Saint%20Phalle.JPG?1342132298>
- http://www.csupomona.edu/~plin/women2/images/stphalle_big.jpg
- <http://static.panoramio.com/photos/original/16679268.jpg>
- <http://www.nikidesaintphalle.com/>
- <http://www.chrstojeanneclaud.net/>
- http://1.bp.blogspot.com/-bKvAXRYecT8/TzHQJjtb8JI/AAAAAAAAACUM/8yORMAUZbvU/s1600/christo_Pink+skirted+islands.gif
- <http://prelectur.stanford.edu/lecturers/christo/reichabovevolz.jpg>
- <http://assets.flavorwire.com/wp-content/uploads/2009/11/pn3w.jpg>
- <http://www.writedesignonline.com/Prompts/Christo-Umbrellas.jpg>